

Ilmo Hyypä

20.12.2006

Asfalttinormitoimikunnan kokous 8/2006

Aika Keskiviikko 20.12.2006 kello 9:15
Paikka Tiehallinto, Opastinsilta 12 A 00521 Helsinki
Osallistujat Rauno Turunen, OAMK, puheenjohtaja
Pirjo Kuula-Väisänen, TTY
Jarkko Puhkala, Tieliikelaitos
Katri Eskola, Tiehallinto
Vesa Laitinen, Lemminkäinen Oyj
Timo Blomberg, Nynas Oy
Kyösti Laukkanen, VTT
Tuomo Laitinen, SML ry
Pekka Isoniemi, Helsingin kaupungin rakennusvirasto
Seppo Kemppainen, Skanska Asfaltti Oy
Erkki Greggilä, Tiehallinto
Ilmo Hyypä, Tieliikelaitos, sihteeri
Vieraat:
Antti Koponen, Rakennusteollisuus RT ry
Osmo Anttila, Tiehallinto
Poissa:
Seppo Kauppinen, Valtatie Oy

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Rauno Turunen avasi kokouksen ja toivotti vieraat tervetulleiksi klo 9:23.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Käytiin läpi edellisen kokouksen pöytäkirja ja se hyväksyttiin muutoksitta.

3 CE-merkinnän säännöt (Antti Koponen, Rakennusteollisuus RT)

Antti Kuposelle oli etukäteen lähetty lista asioista, joista Asfalttinormitoimikunta on erityisesti halukas kuulemaan.

CE-merkinnän laillinen pohja asfalttimassojen kannalta:

- Laillinen pohja puuttuu (lainsäädäntö auki, maankäyttö- ja rakennuslaki).
- Liikenne- ja viestintäministeriö valmistelee lakia liikenneväylien ja yleisten alueiden rakennustuotteiden hyväksynnästä. Laki tulee uuden hallituksen käsittelyyn ja on todennäköisesti voimassa vuoden 2008 alusta.
- Vastuut: Ympäristöministeriö - Rakennukset
Sisäasianministeriö - Paloturvallisuuteen liittyvät asiat
Liikenne- ja viestintäministeriö - Liikennealueet

Ilmo Hyypä

20.12.2006

- Laillisen pohjan puuttumiseen liittyvät ongelmat on tiedostettu jo pitkään.
- Suurin haitta on koitunut maarakennusalan rakennustuotteiden valmistajille ja tämän on aiheuttanut erityisesti ilmoitettujen laitosten puute. Toki hyväksyntää on ollut mahdollista hakea ulkomailta.
- Ainoa poikkeus on ollut SFS Inspecta Oy, jolla on ilmoitetun laitoksen status maarakennuksen kiviaineksille. Tässä suhteessa SFS Inspecta Oy:n määräävää markkina-asemaa on tosin pidetty ongelmallisena.

Siirtymäajat (liite s.10):

Siirtymäajan päätyttyä tulee CE-merkintä olla kaikissa EN standardien alaisissa EU-alueelle vietävissä tuotteissa.

Asfalttimassat ja massan raaka-aineet:

Maakohtaisesti on oikeus määrätä CE-merkintä pakolliseksi. Suomessa päätöksestä yleisten teiden osalta vastaa Liikenne- ja viestintäministeriö ja katujen osalta Ympäristöministeriö.

CE-merkinnän perusteet:

Antti Koposen esitteli perusteita kalvosarjalla (liite). Ohessa on esityksen ja sen lomassa käydyin keskustelun aikana esiintulleita asioita:

- SFS-EN 7000 -sarja (kansalliset soveltamisstandardit)
- Esimerkiksi bitumien osalta ei ole tarpeellista julkaista kansallista soveltamisstandardia mikäli asiat voidaan esittää normeissa (on jo päätetty, ettei kansallista soveltamisstandardia tehdä).
- Yksityinen asiakas voi edelleen vaatia tuotteelta haluamiaan ominaisuuksia. Tuotteiden tulee kuitenkin tällaisessa tapauksessa täyttää viranomaisen asettamat minimivaatimukset.
- Tuote-eräkohtaista hyväksyntää ei tunneta. Näissä tapauksissa on kenties viisainta hakea CE-merkkiä eri tuotteelle.
- Tiehallinto (ostajana) vaatii yleisesti minimitasoa. Toisaalta Tiehallinto voi sopimuskohtaisesti asettaa lisävaatimuksia. Tämä koskee esimerkiksi standardissa esitettyä tiheämpää näytteenottoväliä.
- Tuotteen valmistaja voi halutessaan ”kiinnittää” tuotteeseen myös vapaaehtoisia sertifikaatteja joidenkin tiettyjen lisäominaisuuksien esimerkiksi ympäristöystävällisyyden osoittamiseksi.

Tällä hetkellä tilanne on yksinkertaistetusti seuraava*:

LVM / laki	
?	
Asf.normit	-kiviaines -lisäaineet -bitumit -asfalttimassa
Hankinta	-sopimuskohtaiset lisävaatimukset

* Asfalttinormit on vapaa-ehtoinen ohje, joka viranomaisen viittauksella muuttuu viranomaismääräykseksi.

Ilmo Hyypä

20.12.2006

Periaatteessa CE-merkityn tuotteen komponenttien ei tarvitse olla CE merkittyjä. Tässä valossa näyttääkin siltä, että asfalttimassojen koskevissa tuotestandardeissa on virhe kun CE-merkittyjä raaka-aineita edellytetään käytettäväksi.

CE-merkintään voidaan päätyä kahta kautta:

- Harmonisoidut tuotestandardit (hEN)
- ETA hyväksynnät

Jos päätetään, ettei asfalttimassoilta vaadita CE-merkintää, ei myöskään standardeja voida edellyttää noudatettavan. Uuden 1.6.2007 voimaantulevan hankintalain mukaisesti tuotteelta on edellytettävä joko CE-merkintää tai toiminnallisia ominaisuuksia.

Bitumien osalta kävi ilmi, ettei työryhmä ole täysin ymmärtänyt ”sääntöjä”. Pakkasen kestävyysominaisuuksia (murtumispiste) ei voida vaatia kansallisesti pakollisena, koska sitä ei ole mainittu bitumien osalta liitteessä ZA (mandatoidut ominaisuudet). Toimenpiteet asian korjaamiseksi (murtumispistevaatimus liitteeseen ZA) tulisi käynnistää välittömästi.

ZA-liitteeseen on koottu kaikki mahdolliset pakolliset vaatimukset. Jos jokin ominaisuus ei esimerkiksi ilmasto-oloista johtuen ole kansallisesti oleellinen, kirjataan CE-merkintään NPD (No performance determined).

Todettiin, että Ilmailulaitos tulee käyttämään sopimuskohtaisia lisävaatimuksia.

4 Asfalttinormit 2007, kiviainekset

Pirjo Kuula-Väisänen kertoi, että on saanut paljon kyselyitä uuteen kiviainesnormiin liittyen. Uusia virheitä ei ole löytenyt, mutta kehittämistarpeita on esitetty ja tunnistettu.

Vesa Laitinen peräänkuulutti ensi vuoden käytäntöjä. Miten varmistetaan, että erityisesti PAB-urakoiden kiviaineshankinnoissa menetellään kiviainesnormissa esitettyjen vaatimusten mukaisesti?

Asiasta keskusteltiin paljon. Tultiin lopulta siihen tulokseen, ettei kuitenkaan kovin suuria ongelmia ole edessä. Perustapauksessa urakoitsija vastaa kiviaineksen murskauksesta ja AC-luokan 4 mukaisten vaatimusten täyttymisestä. Ongelmallisempi tilanne on silloin jos maa-ainesottamon omistaja asiaan tarkemmin perehtymättömänä alkaa tuottaa CE-merkittyä kiviainesta.

Vesa Laitinen otti puheeksi jo aiemmin esittämänsä selvitystyön käynnistämisen. Tarkoituksena oli selvittää asfalttialan eri hankintakäytäntöihin ja aliurakointiin liittyviä variaatioita CE-merkinnän kannalta. Vesa oli esittänyt ajatuksen PANK:n hallitukselle ja ajatusta pidettiin erittäin hyvänä. Tuotestandardipienryhmä hahmottelee kokonaisuutta ja Ilmo Hyypä sekä Pirjo Kuula-Väisänen selvittelevät mahdollisuutta löytää selvitystyöhön sopiva diplomityöntekijä. Lisäksi Vesa esittää asian Heikki Jämsälle.

Ilmo Hyypä

20.12.2006

5 EN-tuotestandardit

Sovittiin, että EN-tuotestandardeihin palataan seuraavassa kokouksessa.

6 Muut EN-normiasiat

Muita EN-normiasioita ei ollut.

7 Muut jäsenten esiintuomat asiat

Seppo Kemppainen esitteli kokoamaansa aineistoa liittyen päällysteiden IRI-mittauksiin. Aineisto koostui VTT, Tielikelaitoksen ja Andament Oy:n tekemistä IRI-mittauksista. Lisäksi oli vertailtu Roadmanilla ja lasertekniikkaan perustuvalla mittauksella saatuja IRI-tuloksia keskenään.

Yleinen käsitys oli, ettei mittauksia suoriteta aina aivan ohjeiden mukaisesti. Lisäksi vaikuttaa siltä, että lasertekniikka antaa erityisesti PAB-teillä selvästi Roadmania huonompia tuloksia.

Tilanne on ongelmallinen. Suomessa mittauksia tuottaa tällä hetkellä vain Tielikelaitos ja Andament. Myös testiratana vertailumittauksissa on käytetty valtaiteita, ja IRI-arvoltaan huonommat tiet ovat jääneet vertailun ulkopuolelle.

Mittausten tuottajilta edellytetään PANK-hyväksyntää sekä 2-3 kertaa vuodessa tapahtuvia yrityskohtaisia varmistusmittauksia. Tämän lisäksi mittausten tilaajien olisi syytä vaatia kalibrointituloksia.

Asiaan palataan tulevissa kokouksissa.

8 Seuraava kokous

Seuraava kokous: 29.1.2007 klo 12:15

Lemminkäinen Oyj, Sammonmäki

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Rauno Turunen päätti kokouksen 12:34.

Helsinki 20.12.2006

Ilmo Hyypä

Liite:

Antti Koposen esitys Rakennustuotteiden CE-merkintä

Ilmo Hyypä

20.12.2006

Jakelu:

Normitoimikunnan jäsenet
O. Himanka, Nynas Oy
K. Toikkanen, Tiehallinto
H. Jämsä, Asfalttiliitto ry
O. Anttila, Tiehallinto
A. Sund, Nynas Oy